

Sustainable
Food Systems
PROGRAMME

Supported by:

Federal Ministry for the
Environment, Nature Conservation,
Building and Nuclear Safety

based on a decision of the German Bundestag

คำกล่าวเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการประสานความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐครั้งที่ 1
เพื่อขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างสังคมคาร์บอนต่ำผ่านการผลิตและการบริโภคที่
ยั่งยืน(WWF ประเทศไทย)

โดย ดร.วิจารณ์ สิมาฉายา ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วันพุธที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 9.30-13.00 น.

โรงแรมPULLMAN BANGKOK KING POWER ชั้น 2ห้อง Beta

“ขอต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ท่านผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ องค์การ
กองทุนสัตว์ป่าโลกสากล สำนักงานประเทศไทย (WWF-TH) และทีมเชียงใหม่
วิสาหกิจเพื่อสังคม (CSE) ที่เป็นต้นแบบการพัฒนาโมเดล เรื่องการส่งเสริมการผลิต
และการบริโภคอย่างยั่งยืน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ให้ความสำคัญกับประเด็น
ขับเคลื่อนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายในการพัฒนาที่
ยั่งยืน รัฐบาลมีคณะกรรมการการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน
และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีเป้าหมายรับผิดชอบ 5 เป้าหมาย
หลักที่สำคัญโดยมีเป้าหมายข้อที่ 12 การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนก็เป็น 1 ใน 5
เป้าหมายนี้และยังรวมถึงเรื่องป่าไม้ น้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การ
เปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้เป้าหมาย
การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนจะเป็นตัวเชื่อมบูรณาการเป้าหมายต่างๆ เข้าด้วยกัน
ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมการผลิต พฤติกรรมการ
บริโภค การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม และเหล่านี้เป็นเป้าหมายของโครงการนี้ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญ
ต่อภาคเกษตรและป่าไม้ ซึ่งเป็นภาคหลักของประเทศไทย ที่เราพยายามที่จะแก้ไข
ปัญหาร่วมกันอยู่ ณ ขณะนี้

ในส่วนของพื้นที่ป่าไม้ รัฐบาลตั้งเป้าหมายใน 20 ปีข้างหน้าจะต้องมีป่า 40%
ซึ่งขณะนี้ มี 32% โดยปัจจัยสำคัญที่สุดในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้คือ การลดการบุกรุก
ทำลายทำเกษตรกรรม รัฐบาลให้ความสำคัญในพื้นที่บุกรุกโดยจะจัดสรรที่ทำกินให้
เกษตรกรให้เหมาะสมโดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยง และการบริหารจัดการพื้นที่

Sustainable
Food Systems
PROGRAMME

Supported by:

Federal Ministry for the
Environment, Nature Conservation,
Building and Nuclear Safety

based on a decision of the German Bundestag

ต้นน้ำลำธารและพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ และในด้านการแก้ไข ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประเทศไทยก็ได้แสดงเจตจำนงค์ในการลด ก๊าซเรือนกระจกให้ได้ร้อยละ 20-25 ในปี ค.ศ.2030 ซึ่งร้อยละ 20 ในกรณีที่ประเทศไทย ดำเนินการเอง หรือร้อยละ 25กรณีที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ใน ส่วนร้อยละ 20 นี้จะมาจากภาคพลังงาน ภาคอุตสาหกรรม ภาคการขนส่ง ภาคการ จัดการของเสีย แต่ไม่ได้รวมภาคเกษตรกรรมและป่าไม้ อย่างไรก็ตามภาคเกษตรและ ป่าไม้มีความจำเป็นที่จะต้องพยายามในการเสริมกับการดำเนินการกับภาคอื่นๆ ซึ่ง อาจยังดำเนินการไม่เพียงพอ

ดังนั้น โครงการนี้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการบริโภคและการผลิตที่ ยั่งยืน ในส่วนของภาคเกษตรกรรมและป่าไม้ และขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ในจังหวัด เชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ให้ ความสำคัญกับพื้นที่นี้ รวมทั้งจังหวัดน่านซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหา เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำ ธาร และมีการบุกรุกและทำลายที่สุดก็กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่บนพื้นที่ สูงหรือแม้กระทั่งเราที่อยู่ในกรุงเทพมหานครเอง เช่น ช่างฝนตกแรง น้ำสีเหลือง หรือ ตะกอนสีน้ำตาล ก็มาจากต้นน้ำลำธาร จากจังหวัดเชียงใหม่และน่าน ส่งผลกระทบ มาถึงกรุงเทพมหานคร ในขณะเดียวกันเมื่อน้ำมีตะกอนเยอะ การปรับปรุงคุณภาพน้ำ เพื่อเป็นน้ำประปาเพื่อเป็นน้ำดื่มก็ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ของเสียก็เกิดขึ้น จำนวนมากเช่นเดียวกัน และเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน เพราะฉะนั้น สิ่งสำคัญ ที่สุดเรื่องการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืนคือ ทำอย่างไรให้เราเปลี่ยนพฤติกรรม ในกรณีที่บริษัท เชียงใหม่รัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด ได้ร่วมมือกันในพื้นที่อำเภอแม่ แฉ่ม เป็นกรณีหนึ่งที่โครงการจะร่วมถอดบทเรียน ปัจจัยความสำเร็จ และสามารถที่จะ ขยายผลได้

เรื่องการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน เป็นกรอบที่สำคัญของเป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืนในปี ค.ศ. 2030 โดยในการประชุมสหประชาชาติ ค.ศ. 1992 ว่าด้วย เรื่องขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังมีบททวนอีกที่ 20 ปีให้หลังหรือในปี ค.ศ. 2012 ที่เมืองรีโอเดจาเนโร หรือการประชุม Rio de Janeiro +20 ก็มีการทบทวนว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนยังไม่เกิดเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ซึ่งจำเป็นต้องมีกรอบที่ชัดเจนใน การพัฒนาที่ยั่งยืนการพัฒนาเศรษฐกิจต้องเป็นเศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) โดยเป็นการพัฒนาต้องการใช้ทรัพยากรที่จำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วย มีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นและของเสียก็สามารถนำกลับมาใช้เป็นทรัพยากรได้ ลดการใช้ทรัพยากร ลดของเสีย และเพิ่มศักยภาพ ลดความยากจน ความเป็นอยู่ของ ประชาชนที่ดีขึ้น และก็นำกรอบดำเนินการ 10 ปี เพื่อการบริโภคและการผลิต

Supported by:

Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation, Building and Nuclear Safety

based on a decision of the German Bundestag

อย่างยั่งยืน (The 10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production: 10YFP) มาปรับใช้ ซึ่งประเทศไทยจะต้องขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม หลังจากนั้นก็มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายและมีการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืนก็เป็น 1 ใน 17 เป้าหมายที่จะต้องขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและสามารถเชื่อมโยงกับส่วนอื่นด้วย

ขอบคุณองค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล สำนักงานประเทศไทย (WWF-TH) และรัฐบาลเยอรมัน ซึ่งมี International Climate Initiatives (IKI) ที่สนับสนุนโครงการให้งบประมาณร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่จะขับเคลื่อนแผนเรื่องการจัดการและแผนการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่ ซึ่งโครงการนี้เป็นการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเกษตรและป่าไม้ และเป็นสิ่งที่น่ายินดี สิ่งที่จะสนับสนุนทำงานร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ถอดบทเรียน และสามารถที่จะเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างไร และสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจกันก็คือ การปรับตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิของโลกจะสูงขึ้น ในภาคเกษตรกรรมเราจะทำเกษตรกรรมแบบไหน ปลูกอะไรให้อยู่ได้ ปรับตัวได้ ในขณะที่อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจกันไป ทั้งมาตรการแนวทางการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

การขับเคลื่อนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จะต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาให้ออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เชียงใหม่ ต้องรู้ว่าพื้นที่ขาดอะไร จะขายให้ใคร ปลูกอะไร เพื่อคนเชียงใหม่ ซึ่งจะต้องวิเคราะห์ให้ออก ต้องมองตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่วัตถุดิบการผลิต การขนส่ง ซึ่งคนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้คิดเรื่องนี้ คิดแค่ว่าปลูกที่ไหนก็ได้ กินได้หมด ซึ่งบางครั้งจะต้องมองให้ออกเราจะต้องให้ความสำคัญในการลดผลกระทบและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน และประเด็นนี้ต้องวิเคราะห์ให้ครบ รวมถึงเรื่องการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน เหล่านี้เป็นสิ่งที่ฝากกับทางโครงการ

อีกส่วนหนึ่งในภาคการผลิตและบริโภคคือ ปัญหาด้านเรื่องขยะ ขยะที่เป็นอาหาร หรือ Food Loss และ Food waste ซึ่งถือเป็นวาระใหม่ของสหประชาชาติที่นอกจากขยะประเภทพลาสติกแล้ว ขยะอาหารหรือ Food waste ก็เป็นปัญหาสำคัญ

Sustainable
Food Systems
PROGRAMME

Supported by:

Federal Ministry for the
Environment, Nature Conservation,
Building and Nuclear Safety

based on a decision of the German Bundestag

นับตั้งแต่กระบวนการผลิต คือเป็นของเสียที่เกิดขึ้นจากภาคเกษตรกรรมที่ผลิตและอาหารที่หมดอายุหรือเหลือทิ้งไม่ได้ใช้ประโยชน์กลายเป็นขยะ แต่ในขณะที่ยังมีประชาชนอีกมากที่ต้องการอาหาร จะทำอย่างไรให้อาหารที่ผลิตได้ให้ประโยชน์ไปสู่คนที่ต้องการอาหาร นอกจากนี้ขยะอาหารจะย่อยสลายและก่อให้เกิดก๊าซมีเทนซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกสร้างปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอีกทอดหนึ่ง

ยกตัวอย่างในพื้นที่แม่แจ่มเรื่องของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งช่วง ต่อ และของเหลือส่วนต่างๆ จากข้าวโพดหากกำจัดโดยการเผาก็จะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศแต่หากมีการนำมาใช้ประโยชน์เป็นวัตถุดิบการผลิต เช่น ปุ๋ย หรืออาหารสัตว์ แทนการเผาก็เป็นการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม รวมถึงการเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่เป็นพืชชนิดอื่นประกอบกัน พื้นที่ส่วนใหญ่ก็เป็นพื้นที่ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดูแล โดยมีกรมป่าไม้ที่พร้อมจะทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะยาว และเป็นสิ่งที่อยากเห็นในการขับเคลื่อนโครงการนี้ตรงนี้เป็นโจทย์ร่วมกันว่าจะขับเคลื่อนกันอย่างไรในการแก้ปัญหา เพราะปีไหนที่มีราคาข้าวโพดสูงก็จะมีมีการเผาอีก และก็เกิดปัญหามลพิษตามมา ท้ายที่สุดก็ส่งผลต่อสุขภาพ และการท่องเที่ยวที่จะเป็นวัฏจักรที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จึงขอฝากทีมคุณพลายภิรมย์ ลองวิเคราะห์ให้ชัดในการขับเคลื่อนอย่างไร ปัญหาในพื้นที่ จะปลูกอะไร ผลิตอะไร ด้วยพื้นที่แม่แจ่มก็มีต้นทุนเดิมอยู่แล้ว เราสามารถที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล ถอดบทเรียน ขยายผล และแนะนำในพื้นที่จังหวัดน่านที่เป็นเป้าหมาย 2 จังหวัด โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญอยู่ และก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ

โครงการนี้เป็นโครงการที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะการถอดบทเรียนเพื่อให้ได้เป็นโมเดลการแก้ไขปัญหาของประเทศไทย และสามารถนำไปขยายผลในพื้นที่อื่นได้ และขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความเห็นและร่วมกันขับเคลื่อนโครงการเพื่อเป็นโครงการของประเทศไทยต่อไป”